

5

Sosyal katılım ve dil kursları

Engelli mülteciler ve yakınları için bilgiler

Empowerment Now projesi ve grup NOW!

Nicht Ohne das Wir tarafından hazırlanmıştır

Almanya’da hangi haklara sahibim?

Engelli mülteciler ve yakınları Almanya’ya geldiklerinde büyük zorluklarla karşılaşmaktadır: Nasıl destek ve yardım alabilirler? Almanya’daki yardım sistemi hakkında birçok sorunuz var. Ayrıca destek ve yardım için hangi haklara sahip olduklarını da bilmek isterler. Ancak genellikle bu konuda kendi dillerinde herhangi bir bilgi bulamazlar.

Bu nedenle şu anda dokuz dilde bilgi içeren altı broşür bulunmaktadır. Seni destek hakların ve çeşitli yardım hizmetleri hakkında bilgilendireceğiz. Ve Almanya’daki yardım sistemi hakkındaki soruları yanıtlıyoruz. “Almanya’ya geldiğimde hangi bilgilere sahip olmak isterdim?” Bilgileri yazarken bu soru bizim için önemliydi.

Yalnız değilsin!

Almanya’da birçok danışmanlık merkezi bulunmaktadır. Burada danışmanlık alabilirsiniz. Her zaman destek almayı unutma!

Neden danışmanlık merkezine gitmeliyim?

Danışmanlık merkezleri, yardım talebinizde size yardımcı olur ve talebinizin reddedilmesi durumunda da size destek sağlar. Bir danışmanlık sonrasında ihtiyaçlarınızı ve seçeneklerinizi daha iyi anlarsınız ve doğru destek hizmetlerini alırsınız.

Danışmanlık merkezleri

[Tamamlayıcı bağımsız katılım danışmanlığı \(Ergänzende unabhängige Teilhabeberatung, EUTB\)](#)

[Sosyal yardım derneklerinin göç danışma merkezleri](#)

Bağımsız Hasta Danışmanlığı Almanya ([Unabhängige Patientenberatung Deutschland, UPD](#)) sağlık hizmetleri, tıbbi rehabilitasyon ve bakımla ilgili sorularınızda size yardımcı olabilir.

Ayrıca engelli dernekleri, Sosyal Yardım Dairesi (Sozialamt), İş Bulma Kurumu (Agentur für Arbeit) veya Entegrasyon Dairesi (Integrationsamt) ile de iletişime geçebilirsiniz. Genellikle size çok yakındırlar.

Birçok eyalette daha fazla danışmanlık hizmeti bulunmaktadır. Daha fazla bilgi edinmek için en iyi yer ikamet ettiğiniz yerdir.

Sosyal katılım ve dil kursları

Hayata ve topluma katılım, BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin temel hedeflerinden biridir. Engelli bireyler yaşamlarını kendi kararları doğrultusunda ve sorumlu bir şekilde planlayabilmeli ve düzenleyebilmelidir. Bu, evleri ve evlerinin dışındaki çevre için de geçerlidir.

Almanya'da devlet, sosyal katılım hizmetleri sunmaktadır. Bu hizmetlerin amacı, engelli insanların hayata eşit bir şekilde katılımını sağlamak ya da kolaylaştırmaktır. Sosyal katılım yardımlarında entegrasyon yardımının katılım yardımları söz konusudur. Entegrasyon yardımı Sosyal Yasa Kitabı IX'de belirlenmiştir.

Sana sosyal katılım yardımları, özellikle de ihtiyaca dayalı barınma yardımları ve kişisel yardım hakkı hakkında genel bir bakış sunuyoruz. Ayrıca dil kurslarına ilişkin bilgileri de hazırladık.

Ancak sosyal katılım, örneğin kendi kendine yardım gruplarında olduğu gibi, topluma dahil olmak anlamına da gelir. Broşürün sonunda bununla ilgili ipuçları bulacaksınız.

Sosyal katılım için hangi hizmetler mevcuttur?

Örneğin

Konut yardımı (Sosyal Yasa Kitabı IX, Madde 77)

Bu yardımlar, ihtiyaçlarını karşılayan bir ev bulmana yardımcı olur. Yardımlar sayesinde evini yeniden şekillendirebilir, engelli dostu ekipman için ödeme yapabilir ve yaşam alanını ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenleyebilirsin.

Kişisel yardım hizmetleri (Sosyal Yasa Kitabı IX Madde 78)

Devlet, engelli bireylerin günlük yaşamlarını bağımsız ve kendi kararlarını verebilecekleri bir şekilde sürdürebilmeleri için yardım hizmetleri sağlamaktadır. Örneğin, bir kişi sana ev işleri, yaşam planlaması, boş zaman etkinlikleri ve toplumsal yaşama ve kültüre katılım konularında destek olabilir.

Henüz okula gitmeyen çocuklar için erken desteğe yönelik özel eğitim hizmetleri (Sosyal Yasa Kitabı IX, Madde 79)

Bu hizmetler, engelli bir çocuğun kişiliğini geliştirmesine ve gerçekleştirmesine yardımcı olan tüm eğitim desteğini içerir. Bunlar arasında örneğin pedagojik ve özel eğitim desteği, psikolojik ve psikososyal destek ve ebeveynler ya da çocuğu yetiştiren diğer kişiler için danışmanlık yer almaktadır.

Pratik bilgi ve becerilerin edinilmesi ve sürdürülmesine yönelik hizmetler (Sosyal Kanun kitabı IX, Madde 81)

Örneğin, engelli insanlar ev işlerini öğrenir, çalışma hayatına nasıl hazırlanacaklarını öğrenir ve dil ve iletişim becerilerini geliştirirler. Bazı engelliler, trafikte yardım almadan güvenli bir şekilde hareket edebilmeleri için hareketlilik eğitimine tabi tutulur veya körlük teknolojisi konusunda temel eğitim alır.

İletişim ve anlayış (Sosyal Kanun Kitabı XI Madde 82)

Bu hizmetler, işitme ve konuşma engelli kişilerin, öncelikle işaret dili çevirisi ve diğer iletişim yardımcıları aracılığıyla çevrelerindeki dünyayla iletişim kurmalarını sağlar veya kolaylaştırır.

Hareketlilik yardımları (Sosyal Kanun Kitabı IX Madde 83)

Engellilikleri nedeniyle sosyal hayata sınırlı ölçüde katılabilen kişiler hareketlilik yardımı alabilir. Bu yardımlar arasında bir sürüş hizmetinden yardım, bir araba satın almak veya ehliyet almak için yardımlar yer almaktadır.

Yardımcı araçlar (Sosyal Kanun Kitabı IX Madde 84)

Sosyal katılım için yardımcı araçlar, boş zaman aktivitelerini destekleyen iletişim yardımcıları ve hareket yardımcıları ile tıbbi rehabilitasyonun bir parçası olmayan günlük yaşamda kullanıma yönelik nesneleri içerir. Bunlar örneğin spor protezleri, spor tekerlekli sandalyesi, erişilebilir bir bilgisayar, cep telefonu, bisiklet veya arabadır.

Sosyal Katılım Yasası kaç yardıma izin verileceğini belirlemez. Yetkili kurumlar, yardım almak için başvuran her kişi için bunu inceler ve karar verir. Karar verirken kişinin kişisel koşullarını ve yaşam durumunu dikkate alırlar. Yetkili kurumlar tedbiri „uygun“ ve „gerekli“ olarak sınıflandırır.

Sosyal katılım yardımı alma hakkım var mı?

Kabul edilmiş bir mülteci, iltica hakkına sahip bir kişi ya da ikincil koruma hakkına sahip bir kişi isen, sosyal katılım yardımları alma hakkın vardır. Oturma Yasa'sının 24. maddesi uyarınca oturma iznine sahip kişiler de sosyal katılım yardımı için başvurabilirler.

Başka kimler sosyal katılım yardımı alabilir? Bunlar, en az 36 aydır Almanya'da yaşayan ve Sığınmacılara Yardım Yasası'nın 2. maddesi uyarınca analog yardım alan sığınmacılar ve müsa-maha belgesine sahip kişilerdir.

Kimler yasal olarak sosyal katılım yardımı alma hakkına sahip değildir?

Sığınmacılar ve 36 aydan kısa süredir Almanya'da yaşayan müsamaha belgesine sahip kişiler. Ancak, sosyal yardım dairesi (Sozialamt), Sığınmacılara Yardım Yasası'nın 6. maddesi 1. paragrafı uyarınca, örneğin yardım için yardımlara izin verebilir. Kurum aşağıdaki durumlarda yardımlara izin verebilir:

- Engelli kişinin sağlığını güvence altına almak için buna ihtiyacı vardır
- Engelli bir çocuğun özel ihtiyaçları vardır.

Ancak bu yardım, takdiri bir yardımdır. Bu, şu anlama geliyor: Yetkili kurumun yardıma izin verebileceği, ancak engelli kişinin bu yardıma yasal olarak hakkı olmadığı.

Entegrasyon katılım yardımlarını kim ödüyor?

Sosyal katılım yardımları, örneğin tıbbi rehabilitasyon yardımları veya eğitime katılım yardımları gibi diğer yardımları tamamlar. Bu, şu anlama geliyor: Hizmet sağlayıcının sosyal katılım yardımlarını yalnızca destek ihtiyacın diğer yardımlar tarafından karşılanmıyorsa onaylar.

Farklı hizmet sağlayıcılar, sosyal katılım yardımlarını öder, örneğin:

Entegrasyon yardımı (Eingliederungshilfe) sağlayıcısı

Kabul edilmiş mülteciler, sığınma hakkına sahip kişiler ve ikincil koruma hakkına sahip kişiler için

Sosyal yardım dairesi (Sozialamt)

Sığınmacılar, müsamaha belgesine sahip kişiler ve İkamet Yasası'nın 24. maddesi uyarınca oturum iznine sahip kişiler için

Gençlik dairesi (Jugendamt)

Zihinsel engeli olan çocuklar ve gençler için

İhtiyaca dayalı barınma

Almanya’da engelli kişiler, ihtiyaçlarını karşılayacak bir konaklama hakkına sahiptir. İhtiyaçlarını karşılayan bir konaklama sağlanmıyorsa, danışmanlık al ve şikayette bulun.

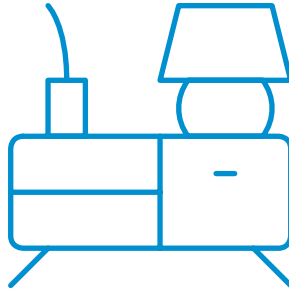
İlk kabul merkezinde (Erstaufnahmeeinrichtung) ikamet

Kurumlar genellikle mültecileri Almanya’ya varışlarının hemen ardından ilk kabul merkezlerine (EAE) yerleştirir. Engelli mülteciler bir EAE’de yaşama zorunluluğundan muaf tutulabilirler. Ancak, kaldıkları yerin engelsiz olmadığını kanıtlamaları gerekir (İltica Yasası Madde 49 Paragraf 2, barınma yükümlülüğünün sona ermesi). Ardından uygun bir konuta taşınmak için başvuru da bulunabilirler.

Özel daire

Tekerlekli sandalye kullanan ve engellilik derecesi (GdB) (Grad der Behinderung) en az 50 olan kişiler ile görme engelli veya bakım derecesi (Pflegegrad) 4 olan kişiler daha fazla yaşam alanı hakkına sahiptir. Bu hak, ek yaşam alanı gereksinimleri olarak da adlandırılır.

Almanya’da bir kişi için 45 ila 50 metrekarelik bir daire yeterli kabul edilir. İlave her kişi için 15 metrekare daha eklenir. Ek yaşam alanı hakkı olan engelli kişiler 15 metrekareye kadar ek yaşam alanı hakkına sahiptir.

Kişisel yardım

Engelli insanlar Almanya'da yardım alma hakkına sahiptir. Ancak, günde en az beş saat düzenli olarak yardıma ihtiyaç duymaları gerekir. Yardım kapsamı ihtiyaçlarına göre değişir: Ayda birkaç saat de olabilir, günde 24 saat de.

Aşağıdaki konularda yardım alabilirsiniz:

- Bakımda (örn. kişisel hijyen, duş alma, giyinme, tuvalete gitme),
- Ev işlerinde destek olarak (örn. temizlik, yemek pişirme veya alışveriş),
- Anaokulunda veya kreşte,
- Okul için (okul desteği),
- İş için (iş yardımı),
- Boş zaman aktiviteleriniz için (örneğin geziler, tiyatro, sinema, müze, spor, seyahat yardımı),
- Engelli ebeveynler ve çocukları için yardım olarak (ebeveyn yardımı).

Kişisel yardımı kim öder?

Almanya'da yardım masraflarını karşılayan farklı hizmet sağlayıcıları vardır. Kimin sorumlu olduğu oturum iznine ve yardım hizmetine bağlıdır. Bazen aynı anda birkaç hizmet sağlayıcı sorumludur.

En önemli hizmet sağlayıcıları hangileridir?

Sağlık sigortası kurumu (Krankenkasse)

Kabul edilmiş mülteciler, sığınma hakkına sahip kişiler ve ikincil koruma hakkına sahip kişiler için, örneğin ev ve bakım yardımı için

Entegrasyon yardımı sağlayıcısı

Kabul edilmiş mülteciler, sığınma hakkına sahip kişiler ve ikincil koruma hakkına sahip kişiler için, örneğin, ebeveyn yardımı, boş zaman faaliyetlerinde yardım

Sosyal yardım dairesi

Sığınmacılar, müsamaha belgesine sahip kişiler ve İkamet Yasası'nın 24. maddesi uyarınca oturum iznine sahip kişiler için, örneğin bakım yardımı

Gençlik dairesi

Zihinsel engeli olan çocuklar ve gençler için

Dil kurslarına erişim

Almanca öğrenmek önemlidir. Almanca konuşabilirsen, Almanya'da daha iyi geçinir, başkalarıyla konuşabilir, haklarını bilir ve çalışabilirsin. Almanya'da göçmenler için entegrasyon kursları vardır. Bir entegrasyon kursu, bir dil kursundan ve bir oryantasyon kursundan oluşur. Dil kursunda Almanca dilini öğrenirsin, oryantasyon kursunda ise Alman tarihi ve kültürünün yanı sıra haklar hakkında da bilgi sahibi olursun.

Bir entegrasyon kursuna katılmak ister misin? O zaman Göçmen ve Mülteci Dairesine (BAMF) başvuru yapmalısın. Bu işlemi internet üzerinden veya BAMF'ın bölgesel bir şubesinden yapabilirsin. Orada, yakınında bir kurs arayabileceğin bir yetki belgesi alacaksın. Önemli: Kurs sağlayıcısı yetkili olmalıdır. Daha fazla bilgiyi [Handbook Germany](#)'de bulabilirsin.

Engelin nedeniyle bir entegrasyon kursuna katılamıyorsan, kurumlar seni muaf tutacaktır. Ancak, şunu öneriyoruz: Almanca öğrenebilmen için kurslardan en iyi şekilde faydalanmalısın.

Engelli bireyler için hangi dil kursları mevcuttur?

Engelli mülteciler için ihtiyaçlarına göre uyarlanmış entegrasyon kursları bulunmaktadır. Bu kurslarda, örneğin, insanlar daha yavaş bir tempoda ve küçük gruplar halinde öğrenirler ve bazen kurs sınıfı ve öğrenme materyalleri engelsizdir. Ne yazık ki bu kurslar tüm şehirlerde mevcut değildir. Örneğin BAMF, görme veya işitme engelli kişiler için entegrasyon kursları sunmaktadır. Bu tür dil kurslarını, Almanya'daki entegrasyon ve mesleki dil kursları için çevrim içi bir arama motoru olan [BAMF Navi](#)'de bulabilirsin. Burada yer, zaman, seviye veya hedef grup gibi kriterlere göre filtreleme yapabilirsin.

Örneğin tekerlekli sandalye veya yürüme sehpası kullanan **hareket kabiliyeti sınırlı kişiler** için erişilebilir entegrasyon kursları mevcuttur.

İşitme ve görme engelli kişiler için entegrasyon kursları genellikle işitme veya görme engelli kişiler için eğitim fırsatları konusunda uzmanlaşmış kurumlar tarafından yürütülür. Katılımcılar dilin yanı sıra Braille alfabesi veya yardımcı araç kullanımı gibi beceriler de edinmektedir. Kurslara daha az kişi katılır ve kurslar daha uzun sürer. [Roadbox](#)'umuzda, işitme ve görme engelli kişiler için entegrasyon kursları sunan bazı kuruluşları listeledik. [Deaf Refugees Communities](#) ve [görme engelliler dernekleri](#) gibi engelli bireyler için dil kursları sunan başka kuruluşlar da vardır. Buralarda dil öğrenebilir veya Almanca dil becerilerini geliştirebilirsiniz. Ancak bu kurslar entegrasyon kursları değildir.

Eğer istemiyorsan, görme ya da işitme engelliler için özel bir dil kursuna katılmak zorunda değilsin. Öğrenme ihtiyaçlarını karşılıyorsa bir entegrasyon veya mesleki dil kursuna da katılabilirsin. Ancak, kurs sınıfının ve öğrenme materyallerinin senin için erişilebilir olduğundan emin ol.

Örneğin Berlin, Bremen ve Oldenburg'da **bilişsel engelli kişiler** için bölgesel programlar bulunmaktadır. Ancak bunlar sadece dil öğrenme programlarıdır. Bilişsel engelli kişiler için henüz bir entegrasyon kursu bulunmamaktadır.

Yakın bölgede bir dil kursu bulamıyor musun?

Bir dil kursuna katılmak için başka bir federal eyalete taşınman gerekiyorsa, taşınma masraflarının geri ödenmesi için BAMF'a başvurabilirsin. Bunun için kanıtlaman gerekenler:

- ikamet ettiğini yerde bir kurs yeri bulamadığını veya
- taşınmanın başka önemli nedenlerden dolayı da gerekli olduğunu.

Ayrıca, dil kursuna gidiş-dönüş 45 dakikadan (basit yolculuk) fazla sürüyorsa, BAMF'tan bir yolculuk ödeneği alacaksın. Bunun için başvuruda bulunman ve ulaşım biletlerini ibraz etmen gerekir.

Öğrenci yurdunda konaklama imkanı sunan entegrasyon kursu sağlayıcıları da vardır. Bu, orada bir gece kalma fırsatına sahip olduğun anlamına gelir. Böylece taşınmak zorunda kalmaz ve entegrasyon kursuna gitmek için uzun bir yolculuk yapmak zorunda kalmazsın. Konaklama masraflarının karşılanabilmesi için BAMF'a başvuruda bulunman gerekmektedir.

Sosyal hayata katılım

Sosyal hayata dahil olabilmen için çeşitli yollar vardır. Burada bazı fırsatları listeledik, ancak çok daha fazlası var. Yakınındaki bir danışmanlık merkezinden sana uygun teklifler hakkında bilgi edin.

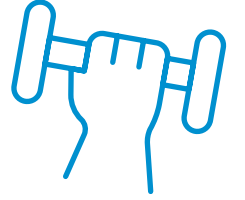
Kendi kendine yardım ve temsilci grupları

Benzer yaşam koşullarındaki insanlar kendi kendine yardım gruplarında bir araya gelirler. Fikir alışverişinde bulunur ve birbirlerine destek olurlar. [Nakos](#) ya da [Selbsthilfenetz](#) , bölgede bir kendi kendine yardım grubu bulmana yardımcı olabilir. İşte bazı kendi kendine yardım grupları örnekleri: [Mina – Leben in Vielfalt e. V.](#) (Türkçe ve Arapça, Berlin); [Handicap International](#) (Ukrayna, çevrim içi), [Die Sputniks e. V.](#) (Rusça, ülke çapında).

Temsilcilik gruplarında insanlar kendi çıkarlarını ve haklarını savunmak için birlikte çalışırlar. Toplumda ve siyasette bir fark yaratmak isterler. Örneğin, engelli mülteciler ve yakınları [NOW! Nicht Ohne das Wir](#) grubuna dahil olabilirler. “NOW! Nicht Ohne das Wir“ grubunun bir faaliyeti, örneğin, bu broşürlerin oluşturulmasına katılmaktı.

Spor programları

Almanya'nın her yerinde engelliler için spor programları var. Tekerlekli sandalye rugbisinden görme engelli tenisine, yüzmeden hafta sonu yürüyüşüne ya da bir futbol kulübünün taraftar kulübüne üye olmaya kadar birçok kulüp, kapsayıcı formatlar sunuyor. Bölgede neler sunulduğunu yerel bir danışmanlık merkezinden öğrenebilirsin. Ayrıca [Alman Engelli Sporları Birliği'nin](#) web sitesinde bölgedeki uygun programları çevrim içi olarak arayabilirsin.

Müzik programları

Müzik evrensel bir dildir. Birçok kapsayıcı koro, yeni sesleri memnuniyetle kabul eder ve topluluklar insanları katılmaya davet eder. Müzik, Almanca pratiği yapmak için de iyi bir yol olabilir. Bölgedeki kapsayıcı müzik programları hakkında yerel bir danışmanlık merkezinden bilgi alabilirsin.

Engelli mülteciler ve yakınları için bilgilendirme serisi yayımlandı:

1

Almanya'ya vardıktan sonra izlenecek ilk adımlar – Almanya'ya vardıktan sonra en önemli irtibat noktaları hakkında bilgiler

2

Engelli insanlar için yardım sistemi – Katılım yardımları, sosyal yardımlara karşı katılım yardımları, yardım başvurusu, engelliliğin kabulü hakkında bilgiler

3

Sağlık, rehabilitasyon ve bakım – Tıbbi bakım, rehabilitasyon ve bakım hizmetlerinden yararlanma hakkı ve sağlık sigortası sistemi hakkında bilinmesi gerekenler

4

Engelli çocukların aile üyeleri için destek sistemi – Eğitim, bakım hizmetleri ve destek hakkı ile ilgili bilgiler

5

Sosyal katılım ve dil kursları – Hangi hizmetler Almanya'daki yaşama katılımını güçlendiriyor? Entegrasyon kursları, engelli dostu konaklama ve yardım hakkında bilgiler

6

Yardım başvurusunda bulunma ve alma – En önemli devlet yardımları ve yardımlara nasıl başvurulacağı hakkında bilinmesi gerekenler

“Biz” kimiz?

Handicap International kuruluşunun “Empowerment Now” projesi ve “NOW! Nicht Ohne das Wir” kuruluşunun temsilcileriyiz. Engelli sığınmacıların ve yakınlarının bilgi edinmelerini kolaylaştırmaya kararlıyız. “NOW! Nicht Ohne das Wir” grubunun üyeleri Almanya’da destek ve yardım almanın ne kadar zor olduğunu deneyimlemişlerdir. Bu yüzden bilgilerini aktarmak istiyorlar. Sana da.

Grup hakkında NOW! Nicht Ohne das Wir:

“NOW! Nicht Ohne das Wir” engelli sığınmacıların kendi kendilerini temsilcileridir. Biz de sığınmacıyız ve bir engelimiz var. Almanya’ya geldiğimizden beri engellerle karşılaştık. Ancak grubumuzda anlayış ve dayanışma buluyoruz. Birbirimizi güçlendiriyor ve kapsayıcı bir toplum için birlikte çalışıyoruz. Engelli sığınmacıların ve ailelerinin Almanya’da daha iyi yaşayabilmelerini sağlamaya kararlıyız. Temsilci grup “NOW! Nicht Ohne das Wir” “Empowerment Now” projesinin bir parçası olarak Handicap International tarafından desteklenmektedir.

“Empowerment Now” projesi hakkında

Handicap International, “Empowerment Now” ile engelli sığınmacıların ve yakınlarının temsilciliğini desteklemektedir. “NOW! Nicht Ohne das Wir” grubu ile birlikte engelli sığınmacıların hakları ve çıkarları için kampanya yürütüyoruz. Barınma ve engelsiz dil kurslarına erişimden işgücü piyasasına dahil edilmeye kadar engelli sığınmacıların ihtiyaçlarının sistematik olarak dikkate alınmasını sağlamaya kararlıyız.

Empowerment Now projesinin sponsoru:

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Migration, Flüchtlinge und Integration
Die Beauftragte der Bundesregierung für Antirassismus